

Les Arenes es resisteixen a l'estocada final

Maragall toreja l'enderrocament i la fira es planteja mudar-se al Baix Llobregat

Pasqual Maragall ha optat per torejar les protestes d'arquitectes i ciutadans.

Les urgències firaires i olímpiques impediran, lamentablement, que hi hagi temps per aturar la polèmica i decidir si cal tallar alguna orella, o bé si algú es mereix donar una volta a l'arena de Les Arenes barcelonines. I serà una llàstima, perquè l'últim any i mig la ciutat dels prodigis i dels contrastos ens ha ofert tot un serial amb rerefons taurí, culminat en quinze dies finals en els quals tots els protagonistes s'han hagut de vestir de festa i sortir a la plaça per agafar d'una vegada el bou per les ban-

yes. Uns mesos dedicats a torejar presupostos i projectes d'enderrocament o de conservació de façana eren un bon preàmbul per aquest espectacle en què la protagonista és a punt de salvar-se de l'estocada final, perquè algun torero ha optat per girar-se d'esquena a l'hora de la veritat i d'altres han preferit canviar de plaça, conscients que veure caure els coixins del respectable sobre la sorra és més propi d'una Feria de San Isidro que d'una Fira de Barcelona. Pasqual Maragall s'haurà escoltat més

d'un "Olè", inevitablement, perquè el seu delicat paper de triple protagonista, com a president del COOB i la Fira i com a alcalde, l'ha obligat a repartir joc amb la capa a una i altra banda. Només això pot explicar que un any i mig després d'anunciar com a necessari i immediat l'enderrocament de Les Arenes, el novembre de 1988, ara s'hagi enfrontat radicalment a la decisió de la Fira de renunciar a salvar la façana. Una interpretació d'aquest canvi d'actitud és que Maragall, en una època en què vol evitar

La batalla econòmica entre la Generalitat i l'Ajuntament que regeix Pasqual Maragall no ha fet més que començar.

conflictes interns com a alcalde, ha optat per torear les protestes d'arquitectes i ciutadans desfermades des de l'anunci de l'enderrocament i seguir els consells de gent molt influent com el seu ideòleg urbanístic, Oriol Bohigas, radicalment en contra de la desaparició de l'última obra d'August Font i Carreras que hi ha a Barcelona.

Des que la Fira va anunciar el dia 14 de maig que les presses per disposar de recintes en l'època de cessió de recintes al COOB, i l'encariment de la proposta mixta de salvar la façana els obligaven a optar per enderrocar Les Arenes, hi ha hagut temps per a tota mena de crispacions, desqualificacions i insults. Només les urgències i la necessitat ineludible que té cadascuna de les institucions de respondre als seus compromisos pot fer entendre que s'hagin tornat a replantejar des de zero premisses bàsiques i fins tot acords sotmesos a convenis.

El fil argumental dels últims dos anys de negociacions és acceptat per uns i altres, perquè gira a l'entorn de tres premisses indiscutibles. La primera, que per al COOB, els recintes de Montjuïc es converteixen en un espai immillorable estratègicament per oferir els serveis de premsa i de televisió als 10.000 periodistes dels Jocs, i per donar pistes tanca-des d'entrenament a esports com l'esgrima o la boxa. La segona, que la Fira de

Barcelona no pot qüestionar-se en uns moments d'expansió i de competitivitat com els actuals i renunciar als seus congressos internacionals en nom de cap sacrifici olímpic. I la tercera, derivada d'aquestes dues, que la necessitat d'ampliar els metres quadrats per a exposicions amb vista al repte de la Barcelona del 2000 i a les incomoditats de la Barcelona del 92 imposa una expansió de la Fira en la qual el COOB hi ha de col·laborar econòmicament.

Tot això és el que es va firmar el 20 de juny de 1989, a la seu del COOB, i que ara s'ha tornat a posar en dubte. Després d'un any de negociacions, Josep Miquel Abad (que havia estat director general de la Fira fins al 1987) s'asseia en una taula amb Enric Reyna, el seu successor, per firmar un protocol en què el COOB pagava 1.500 milions per l'ús de diversos recintes firals a partir del setembre del 1990, paulatinament, fins arribar a maig del 1992 en què pràcticament ocuparia tot el que ara es coneix com a palaus firals de Montjuïc. Ja aquell dia el COOB va renunciar a l'ús de Les Arenes per a les competicions de boxa, contemplat que la Fira podia fer-ne ús per als seus compromisos més ineludibles. Abad es va haver de traure la setmana passada de la carpeta aquest conveni i recordar a la Fira que el COOB ja ha pagat 800 dels 1.500 milions de pessetes

pactats, quan el president de la Cambra de Comerç, Josep Maria Figueras, s'havia tret de la màniga uns "indicis que el COOB renunciarà a fer ús de les instal·lacions per evitar que hi hagi enfrontaments".

La polèmica ja estava servida, i s'anunciava un nou enfrontament urbanístic entre l'Ajuntament i la Comissió de la Generalitat dirigida per Miquel Solans, que té l'última paraula a l'hora de donar permissos, com es va demostrar fa un any en la batalla del pla d'hotels de Barcelona. El fet que posteriorment totes les institucions es mostressin favorables a desplaçar el creixement de la Fira al Baix Llobregat, tot i que cal trobar el consens sobre el lloc i les condicions, dificulta encara més trobar una justificació per aquests mesos preciosos perduts fent mil i un estudis a l'entorn dels projectes per a una plaça que semblava tenir els dies comptats. Cal recordar, a més, que les propostes *inventades* ara de reordenar la plaça d'Espanya i de buscar nous espais per al Fira tenen més de dos anys de vida en declaracions i estudis d'arquitectes municipals.

Queda clar que es podrien haver estalviat molts d'aquets enfrontaments i, sobretot, evitat posar entre les cordes alguns salons firals que després de confiar durant mesos en la solució de Les Arenes ara ja han amenaçat amb marxar a

Josep Miquel Abad i Enric Reyna.

Madrid. La dura competència, sobretot en espais, de la capital de l'estat força la Fira a resoldre el manteniment dels congressos pel bé de la petita i mitjana empresa catalana, i de fet aquest és un dels arguments bàsics defensats per la Generalitat a l'hora de defensar l'opció ràpida d'enderrocar Les Arenes. Les batalles econòmiques continuaran inevitablement hi haja la solució que hi hagi, perquè salons com Alimentària, obligats a reduir espai, han demanat ja una indemnització per les pèrdues que els pot representar. La Generalitat ha qualificat com a greus irresponsabilitats els retards en la presa de decisions, i en ple enfrontament amb l'Ajuntament va arribar a amenaçar amb retirar la subvenció a La Fira si es torna a replantejar una altra opció que no fos Les Arenes. Aquesta actitud va obligar el conseller Subirjà a desmentir des de Tòquio les paraules de Maragall en què parava d'un acord per portar la Fira al Baix Llobregat. El que queda clar és que el govern català no veu malament la proposta però per arribar a un consens caldria actuar amb urgència i establir garanties per als salons que estan en aquests moments en perill.

Després del ple extraordinari del divendres passat dia 25 de maig, el debat es desplaçava cap a on Bohigas va voler amb la seva proposta de reordenació

global de la plaça d'Espanya. Els alcaldes del Prat i de l'Hopistalet de Llobregat, van animar la festa amb ofertes desesperades de terrenys com si es tractés d'acollir el parc Busch.

La plaça de Les Arenes, oblidada durant més de 10 anys, no ha vist cap brau que no fos el del número còmic dels circs que acollia periòdicament, té cada dia que passa més a favor seu perquè ara equivalia per a la Fira només uns metres quadrats prop dels recintes de Montjuïc. La plaça pot arribar perfectament a complir el centenari l'any 2000, tot i que ningú li garanteix que sescapi de la degradació i estat ruïnós dictaminat ja el 1988, perquè Barcelona té experiència a oblidar espais que en uns moments d'enfrontament aconseguen tenir defensors abanderats. Prova d'això és que alguns dels arquitectes que es van oblidar d'incloure la plaça al catàleg de monuments protegits de l'Ajuntament han sortit aquests dies a l'actac seguint la bandera de Moragas i de Bohigas, que han arribat a qualificar de "burguesia retrògrada i inculta els responsables de la Fira i han vaticinat un retorn del *porciolisme* si la plaça anava a terra. Unes acusacions amb un to greu, però similars a la reflexió que feia fa més d'un any l'arquitecte González Moreno Navarro, cap del servei de catalogació i conservació de monuments de la Diputació de

Barcelona. En aquell cas, i en una conversa publicada a *Diàlegs a Barcelona*, l'arquitecte es preguntava "què passa en aquesta ciutat, quan sis mesos després que el Lliure presentés un projecte espectacular de reconversió de Les Arenes en teatre, l'alcalde anuncia que l'edifici s'enderrocarà en trenta dies", per acabar conloent que "feia temps que ja no veiem actituds i actuacions d'aquesta mena".

El cas *Arenes* podrà formar part de la història de les urgències pre-olímpiques com a exemple del que poden donar de si les confluències d'interessos en la recita final del 1992. A tots els nivells, tant urbanístic, com ecològic, com econòmic, la batalla per aquest enderrocament té també present, encara que a l'ombra, un altre edifici de la mateixa plaça que ha d'anar a terra. En aquest cas, no han sortit tan aferrissats defensors de la desaparició de les casernes antigues de Belchite, però si que hi ha detractors del projecte concret que els ha de substituir. Es tracta d'un hotel, i el promotor de la iniciativa, tan desitjada per l'equip de Maragall amb necessitats d'allotjament olímpic, és Enric Reyna. En aquest cas Reyna actua pel seu compte, com a empresari.

Carles Capdevila